

לימודים מתקדמים בחוג לפילוסופיה

הלימודים לתואר שני - כללי

יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני: ד"ר ארנון קרן

akeren@research.haifa.ac.il

מטרת הלימודים

לימודי התואר השני מיועדים להעמיק את ידיעותיו של התלמיד בפילוסופיה, ולאפשר התמחות בתחומים מסוימים בפילוסופיה. הלימודים כוללים כתיבת תזה, כלומר עבודת גמר מחקרית (במסלול א'), או פרויקט גמר (במסלול ב').

תנאי קבלה

מסלול א' (עם תזה): תואר ראשון בפילוסופיה מאוניברסיטה מוכרת, בציון סופי של 85 לפחות, ציון סופי של 80 לפחות בחוג השני, ואישור הוועדה החוגית לתואר שני.

המועמדים יגישו בקשה לקבלה במזכירות החוג.

מסלול ב' (ללא תזה): תואר ראשון בפילוסופיה מאוניברסיטה מוכרת, בציון סופי של 80 לפחות, וציון סופי של 76 לפחות בחוג השני.

הלימודים לתואר שני - מסלול השלמות

מועמדים לתואר שני, שיש להם תואר ראשון מחוג אחר שאינו פילוסופיה, חייבים בלימודי השלמה של 16 שעות, הכוללים: פילוסופיה יוונית, רציונליזם ואמפריציזם, ושני קורסים מבואיים לתחומים מרכזיים בפילוסופיה. יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני יוכל להוסיף או לגרוע מדרישות ההשלמה בהתאם לנסיבותיו של כל תלמיד. באופן רגיל סטודנטים ילמדו 12 שעות של לימודי השלמה במשך הסמסטר הראשון ללימודיהם, ולימודי ההשלמה לא ישתרעו על פני יותר משנה אחת. בתכנית בפילוסופיה של המדע ורציונאליות לימודי ההשלמה יתקיימו במקביל ללימודי התואר, והיקפם יקבע על ידי ראש התכנית.

מעבר ללימודי תואר שני במעמד של תלמיד מן המניין מותנה בהשגת ממוצע של 80 לפחות בקורסי ההשלמה.

תנאי קבלה

תנאי קבלה להשלמות: ציון סופי של 80 לפחות בתואר הראשון וקבלה על ידי הוועדה החוגית לתואר שני. מועמדים שיש להם תואר ראשון ממוסד להשכלה גבוהה ששפת ההוראה בו אינה עברית, חייבים במבחן בעברית כתנאי קבלה להשלמות. פטורים ממבחן מועמדים שסיימו תיכון בשפה העברית.

מסלולים לתואר שני

הלימודים לתואר שני מתקיימים בשני מסלולים: מסלול א', הכולל כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה), ומסלול ב', הכולל כתיבת פרויקט גמר. משך הלימודים במסלול א' (עם תזה) הוא שלוש שנים ובמסלול ב' (ללא תזה) - שנתיים.

הלימודים לתואר שני - מסלול א'

היקף השיעורים: התלמידים ילמדו שיעורים בהיקף כולל של 28 ש"ס מתוכם לכל היותר 6 ש"ס בדרג 3 והיתרה בדרג 4. סדנת עבודות הגמר היא שיעור חובה. ניתן לקחת עד 6 ש"ס מחוץ לחוג (באישור יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני). ניתן להשתתף בקולוקוויום החוגי במשך שנה אחת (2 ש"ס). הוועדה החוגית לתואר שני יכולה לחייב את התלמידים בלימודי שפה זרה שנייה בהתאם לנושא עבודת הגמר המחקרית.

עבודות סמינריוניות: בנוסף לתנאי המעבר של כל שיעור, התלמידים יגישו שתי עבודות סמינריוניות אצל מורים שונים, בסמינריונים מדרג 4.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב': התלמידים חייבים לצבור 16 ש"ס בשנה א' בציון ממוצע של לפחות 90 ולמצוא מדריך לתזה. תלמידים שלא עמדו בתנאים אלה, יעברו בשנה ב' ללימודים למסלול ב'. במקרים מיוחדים הוועדה החוגית לתואר שני רשאית לחרוג מכללים אלה בהתאם לשיקול דעתה.

עבודת גמר מחקרית: התלמידים נדרשים לכתוב עבודת גמר מחקרית בהדרכת חבר סגל.

על התלמידים למצוא מדריך לעבודתם ביוזמתם. עליהם להגיש הצעת המחקר לעבודה לאישור המדריך ואחר כך לאישור הוועדה החוגית לתואר שני עד תום הסמסטר הראשון בשנה ב'.

שקלול ציון סופי

50% תזה, 20% שתי העבודות הסמינריוניות (במשקל שווה) ו 30% סמינריונים ושיעורי בחירה.

הלימודים לתואר שני - מסלול ב'

היקף השיעורים: התלמידים ילמדו שיעורים בהיקף כולל של 36 ש"ס מתוכם לכל היותר 10 ש"ס בדרג 3 והשאר בדרג 4. ניתן לקחת עד 6 ש"ס מחוץ לחוג (באישור יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני). השתתפות בקולוקוויום החוגי במשך שנה אחת מזכה ב-2 ש"ס.

עבודות סמינריוניות: התלמידים יגישו שתי עבודות סמינריוניות, אצל מורים שונים.

פרוייקט גמר: התלמידים יכתבו עבודה בעלת אופי מחקרי, אותה יגישו בתום השנה השנייה ללימודיהם ולאחר שעמדו בכל חובות השיעורים (כולל העבודות הסמינריוניות). פרויקט הגמר יהיה בהיקף של עבודה סמינריונית. על התלמידים למצוא מדריך לפרוייקט הגמר עד תום הסמסטר הראשון בשנה ב'. העבודה

שקלול ציון סופי:

פרוייקט גמר: 20%

שתי עבודות סמינריוניות (במשקל שווה): 30%

שיעורי בחירה וסמינריום: 50%

הלימודים לתואר שני - מסלול מואץ

לתכנית יתקבלו תלמידים שסיימו בחוג את השנים א' וב' של התואר הראשון (במסלול דו-חוגי או חד-חוגי) בציון ממוצע של 85 ומעלה.

הקבלה למסלול תיעשה על פי שיקולי הוועדה החוגית לתואר שני לאחר ראיון שתקיים עם המועמד(ת). התלמיד(ה) חייב(ת) לסיים את כל חובות השמיעה של לימודי התואר הראשון עד תום השנה הראשונה של מסלול זה (שנה ג' של התואר הראשון). בתום הסמסטר השלישי במסלול, התלמיד חייב להציג זכאות לתואר ראשון, כתנאי להמשך לימודים. רק בשלב זה (תום הסמסטר השלישי במסלול) יקבל התלמיד מעמד של תלמיד תואר שני מן המניין. משך הזמן הכולל במסלול מואץ א' (עם הגשת תזה) חמש שנים ובמסלול מואץ ב' (ללא תזה) ארבע שנים. פרטים נוספים נמצאים בפרק הרשות ללימודים מתקדמים בשנתון.

הלימודים לתואר שני - תוכנית ייחודית לתואר שני בפילוסופיה - למצטיינים במשפטים

תכנית זו ייחודית לתלמידים מצטיינים במשפטים.

התכנית מאפשרת להתחיל ללמוד לקראת תואר שני בפילוסופיה בזמן לימודי התואר הראשון במשפטים. התלמידים ישלימו את חובות השמיעה בפילוסופיה במסלול זה בסוף השנה הרביעים ללימודיהם באוניברסיטה.

מבנה התכנית

הדרישות לתואר שני בפילוסופיה בתכנית זו זהות לדרישות במסלול הרגיל. התלמידים יוכלו לקחת את שיעורי ההשלמה בפילוסופיה החל משנה א' ללימודיהם במשפטים, והם ייחשבו בכל מקרה כחלק ממכסת הלימודים הנדרשים לתואר הראשון במשפטים (במסגרת "שיעורי בחירה לא-משפטיים").

תנאי קבלה

שנה ג' בחוג למשפטים, לפחות 70 נ"ז בלימודי התואר הראשון במשפטים בממוצע של לפחות 80, וסיום לימודי ההשלמה בפילוסופיה בממוצע של לפחות 80 (מסלול ב') או לפחות 90 (מסלול א'). קבלת התואר השני בפילוסופיה מותנית בקבלת תואר ראשון במשפטים.

הלימודים לתואר שני - פילוסופיה של המדע ורציונאליות

ראש התכנית פרופ' מאיר חמו meir@research.haifa.ac.il

התכנית בפילוסופיה של המדע ורציונאליות היא תכנית לימודים בינתחומית לתואר שני בפילוסופיה המשלבת דיון בשאלות פילוסופיות העוסקות בתכניהם של המדעים השונים, מדעי הטבע ומדעי החברה במתודולוגיה המדעית, ובשאלת ההצדקה הרציונאלית של התיאוריות

במדע המודרני. בעשרים השנים האחרונות ניכרת התעניינות מואצת במיוחד בשאלות הקשורות לביסוס היסודות המושגיים של התיאוריות המרכזיות במדעי הטבע והחברה ובשאלת ההצדקה הרציונאלית של תיאוריות אלה. התכנית תקנה הבנה בפילוסופיה של המדע וביסודות המחשבה המדעית המודרנית.

התכנית מטפחת מחשבה יצירתית וביקורתית המעוגנת בידע מדעי מבוסס ומתמקדת בדרכים השונות לביסוסם של מדעי הטבע והחברה ובשאלות פתוחות בתחום. היא נבנתה כתכנית מיוחדת בפילוסופיה של המדע ורציונאליות בעלת אופי בינתחומי מתוך כוונה לשלב בין שאלות פילוסופיות במדעי הרוח לבין שאלות יסוד במדעי הטבע והחברה. התכנית

יחידה מסוגה בארץ בכך שהיא מציעה התמחות בלימודי התואר השני בפילוסופיה של המדע ובעיקר בשאלת הרציונאליות של המדע.

משך הלימודים: שנתיים (4 סמסטרים).

בשנה א' שיעורי החובה מרוכזים על פני יומיים בשבוע, יום שישי, ויום נוסף אחה"צ.

בשנה ב', ימי הלימודים משתנים בהתאם לשיעורי הבחירה.

התלמידים נדרשים לסיים את כל חובות השמיעה של התואר השני (כולל שיעורי הבחירה ושיעורי ההשלמות) במהלך השנתיים הראשונות.

תלמידים שימשיכו את לימודיהם במסלול המחקרי יכתבו עבודת גמר מחקרית (תזה) בדרך כלל בשנה השלישית ללימודיהם.

הלימודים בתכנית יכולים להשתלב עם עבודה מחוץ לאוניברסיטה, אך גם להכשיר תלמידים ללימודי מחקר מתקדמים.

תנאי קבלה לתכנית: ממוצע 80 לפחות בלימודי התואר הראשון.

תנאי קבלה למסלול המחקרי: ממוצע 80 ומעלה בלימודי התואר השני ומציאת מדריך המוכן להדריך את

עבודת המחקר.

תואר אקדמי: מוסמכי התוכנית יקבלו תואר "מוסמך האוניברסיטה" במדעי הרוח בחוג לפילוסופיה, וספח התמחות המעיד על סיום לימודי ההתמחות בפילוסופיה של המדע ורציונאליות.

פתיחת התכנית מותנית (בכל מחזור) במספר נרשמים.

התכנית לא תתקיים בשנת הלימודים תשע"ט

רשימת שיעורים לדוגמה בתכנית:

בעיות נבחרות בפילוסופיה של המדע

היסודות המושגיים של הפיזיקה המודרנית

זרמים מרכזיים בפילוסופיה של מדעי החברה

מבוא לפילוסופיה והיסטוריה של המדע

מבוא לפילוסופיה של הביולוגיה

פילוסופיה של הסתברות

חץ הזמן

סיבתיות וחוקי טבע

פיזיקליזם בפילוסופיה של הנפש